

Økonomi- og handlingsplan 2025-2028

INDRE ØSTFOLD RENOVASJON IKS

1. Innledning-----	2
1.1 Rammebetingelser og mål for virksomheten-----	2
1.2 Selskapsavtale-----	3
2. Strategi -----	3
2.1 Rammebetingelser -----	5
3. Virksomhetsområder-----	5
3.1 Oppsamling -----	5
3.2 Innsamling-----	6
3.3 Gjenvinningsstasjoner-----	6
3.4 Intern håndtering -----	7
3.5 Behandling-----	8
3.6 Organisasjon/Kundebehandling/Service -----	8
4. Økonomi -----	9
4.1 Økonomisk situasjon -----	9
4.2 Aktivitetsendringer -----	10
4.3 Gebyrfastsettelse -----	11
4.5 Fakturering-----	12
4.6 Fritidsboligrenovasjon-----	13
5. Fremtidige investerings- og kompetansebehov-----	13
5.1 Gjenstående investeringsrammer-----	13
5.2 Digital utvikling-----	15
5.3 Finansiering -----	16
5.4 Lån -----	16
6. Økonomisk oversikt i planperioden -----	17

1. Innledning

Økonomi- og handlingsplan for Indre Østfold Renovasjon IKS (IØR) er utarbeidet iht. IKS lovens § 20 og skal danne grunnlaget for selskapets budsjett- og øvrige planarbeid. Økonomiplanen skal omfatte de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, herunder investeringsplaner og finansieringen av disse i denne perioden. I økonomiplanen skal det inngå en oversikt over selskapets samlede gjeldsbyrde og utgifter til renter og avdrag i planperioden. Økonomi- og handlingsplanen skal årlig vedtas av representantskapet i ordinært representantskapsmøte på høsten før planperioden.

Økonomi- og handlingsplanen er utarbeidet på grunnlag av IØRs vedtatte årsbudsjett for 2024, regnskap for 2023, den generelle samfunnsutviklingen, gjeldende eierstrategi for IØR 2021-2024 og IØRs strategiplan 2023-2035. Økonomi- og handlingsplanen inneholder videreførte investeringsplaner fra tidligere vedtatte økonomi- og handlingsplaner, nye rammebetingelser som endring i lovverk, pålegg fra myndigheter og vedtak i styrende organer.

Økonomi- og handlingsplanen vil synliggjøre behovet for fremtidige kompetanse- og investeringsbehov som er nødvendige for å tilfredsstille nåværende og kommende krav og pålegg, eller som er nødvendige for å redusere kostnader på lang sikt.

1.1 Rammebetingelser og mål for virksomheten

Rammebetingelsene som regulerer IØR sin virksomhet, er omfattende og mange. Grunnleggende lover som regulerer ansatte, arbeidsmiljø, HMS og økonomi skal tilfredsstilles i tillegg til de mer fagorienterte lover. Krav som omfatter kjernevirksomhetene, er med bakgrunn i samfunnets miljøfokus i stadig endring og påvirker IØR sin drift og økonomi. Nye miljøkrav, krav til utsortering og- behandling av avfall, utslippskrav og miljøovervåking er til tider uoversiktlig og ressurskrevende å følge opp.

Endringer i forurensningsloven og avfallsforskriften, og varslede endringer i samme regelverk, krever mer av IØR som faginstans for å tilfredsstille.

Ny renovasjonsforskrift, og ny veileder til denne, stiller skjerpede krav til etterlevelse av kravene både overfor abonnentene og for IØR. Manglende etterlevelse av krav til saksbehandling og manglende saksbehandlingsrutiner er under kontinuerlig forbedring. Det er tilført kompetanse innen arkiv og kundebehandling og dette har avhjulpet arbeidet. IØR, i samarbeid med Indre Østfold kommune, vil innføre nytt saksbehandlingssystem og opplæring av saksbehandlere for ytterligere kunne møte en økt saksmengde. IØR vil i planperioden styrke kompetansen innen saksbehandling for å redusere antall mulige klagesaker ytterligere. Nytt saksbehandlingssystem vil bidra til bedre oppfølging av kundeforhold og intern kontroll slik at forvaltningsoppgavene blir ivaretatt.

Kvalitetskrav for viderebehandling av avfall er vesentlig for IØR å tilfredsstille, da de økonomiske konsekvenser ved avkortning og økte CO2 avgifter vil påvirke økonomien negativt. Etter at budsjettet for 2024 ble vedtatt ble bransjen overrasket av en kraftig økning av forbrenningsavgiften for 2024, dette har påvirket kostnadene negativt. Slike ikke varslede avgjørelser må forventes å påvirke oss i planperioden.

Tillatelsen fra Statsforvalteren er grunnlaget for IØR, og datterselskapet Retura Østfold AS (RØ), sin drift. Statsforvalteren har varslet generelt at slike tillatelser skal gjennomgås og at de vil stille sterkere og mer spesifikke krav enn dagens tillatelse fra 2008. Det ble varslet en ny tillatelse i 2024, dette er ikke gjennomført. Det må forventes en gjennomgang av tillatelsen i 2025. Det er nevnt tidligere fra Statsforvalterne at krav til eget renseanlegg vil komme. Dette vil påvirke kostnadsbildet i planperioden.

IØR sitt ansvar for næringsavfall skal videreføres ved at datterselskapet RØ sin drift og utvikling tilrettelegges innenfor gjeldende lovverk og etter rapport fra forvaltningsrevisjonen som ble gjennomført i 2023.

1.2 Selskapsavtale

I henhold til ny selskapsavtale, gjeldende fra 01.01.2021, §1.4 er IØRs formål:

- Selskapet skal utføre offentlige tjenester for sine eiere herunder innsamling og behandling av husholdningsavfall hjemlet i Forurensingsloven §§ 29, 30 og 31, samt innsamling og behandling av avfall fra kommunale virksomheter.
- Enerett tildelt selskapet kan med representantskapets godkjenning delegeres videre innenfor rammen av kommunens tildelingsvedtak. Videre delegering kan skje til selskap som selskapet selv er medeier i.
- Selskapet kan eie/være medeier i andre selskap, under forutsetning av at dette er godkjent av representantskapet.
- Selskapet kan selge tjenester til andre enn sine eiere innenfor konkurransereguleringens praksis om utvidet egenregi. All forretningsmessig virksomhet av vesentlig betydning bør skilles ut og utføres i egne selskaper.

2. Strategi

Eierstrategi

Eiernes forventninger til selskapet og hva selskapet kan forvente skal gjenspeiles i gjeldende eierstrategi datert 04. november 2021. Økonomi- og handlingsplanen forholder seg denne til ny strategi er utarbeidet.

Vedtatt hovedpunkter i gjeldende eierstrategi og status på disse:

- Prioritere informasjons- og motivasjonsarbeid overfor brukerne om avfallsgenerering generelt og spesielt avfallsmengden

- IØR har i forrige planperiode prioritert arbeidet med kommunikasjon og vil i planperioden intensivere dette arbeidet.
- Legge en plan for bedre miljøprofil
 - IØR vil kommunisere sin miljøprofil på en bredere og bedre måte. Dette inngår i kommunikasjonsarbeidet
- I løpet av planperioden vil styret utrede ulike alternativer for sentralsortering.
 - Eierkommunene har i forrige planperiode avsluttet samarbeidet med Østfold Avfallssortering IKS.
 - Styret har i påvente av avklaring vedrørende representantskapssak 3/24 kulepunkt 7 ikke utredet dette på grunn av pågående arbeider med konsernstruktur, og hvordan selskapene sammen skal kunne bidra til å nå utsorteringsmålene.
- Styret utarbeider og foreslår retningslinjer for utbetaling av utbytte fra RØ
 - De vedtatte retningslinjene for utbetaling av utbytte fra RØ til morselskapet IØR er ikke gjennomført utover uttak av utbytte direkte til eierkommunene. Det pågår arbeid med avklaring av konsernstruktur som vil påvirke dette inn i ny planperiode.
- Kommunene vil foreta en gjennomgang av selvkostregnskapet med tanke på direkte og indirekte kostnader, beregne samfaktureringsgevinst og beskrive servicelinjer.
 - Det er i forrige planperiode gjennomført en forvaltningsrevisjon hvor det påpekes flere og grove avvik i forbindelse med konsernøkonomi. Dette arbeidet er ikke avsluttet og vil pågå videre i planperioden.

Styret har vedtatt følgende visjon, verdier og hovedmål:

Visjon:

- Sammen skaper vi renovasjonsløsninger for fremtiden

Verdier:

- Profesjonell
- Serviceinnstilt
- Miljøbevisst

Hovedmål:

- IØR skal være en aktiv bidragsyter til at eierens miljø- og klimamål oppnås ved optimal utnyttelse av avfallsressurser
- IØR setter kundene i fokus ved å tilby brukervennlige tjenester
- IØR skal levere kostnadseffektive løsninger

2.1 Rammebetingelser

Utslippstillatelse

Gjeldende tillatelse er fra desember 2008 med senere revideringer. Tillatelsen regulerer mye av IØRs aktiviteter og spesielt innen deponivirksomhet. Forbud mot å deponere organisk materiale er en del av utslippstillatelsen. Vi har sendt inn søknad om utvidede rammer og har i den forbindelse fått signaler om at hele tillatelsen skal revideres.

3. Virksomhetsområder

IØR gjennomfører hvert annet år benchmarking hvor ulike områder innen virksomheten blir analysert. Det synes naturlig at økonomi- og handlingsplanen i denne delen deles inn tilsvarende områder som benchmarkingen og hvor ulike tiltak i virksomhetsstrategien innarbeides.

I henhold til ovenstående får vi disse virksomhetsområder.

1. Oppsamling
2. Innsamling
3. Gjenvinningsstasjoner
4. Intern håndtering
5. Behandling
6. Organisasjon/kundebehandling/service

3.1 Oppsamling

3.1.1 Status

- Med oppsamling menes alt utstyr som benyttes til innsamling av både husholdningsavfall og avfall fra kommunale virksomheter. Dette omfatter avfallsbeholdere, containere og poser. Som et ledd i kostnadsreduksjon har IØR som mål at flest mulig skal benytte fellesutstyr. Dette innebærer en kontinuerlig investering i utstyr som igjen vil på sikt redusere kostnader ved tømning. Økt bruk av fellesutstyr vil på sikt også redusere utslipp fra kjøring, samt økt trafikksikkerhet.
- Alle abonnenter er registrert med utstyr og dette er grunnlaget for den differensierte faktureringen i Indre Østfold- og Marker kommune. For Skiptvet kommune er det lagt til rette for differensiert fakturering til alle abonnenter.

3.1.2 Planer

- IØR jobber med arkitekter og utbyggere om å benytte nedgravd- og bunntømt utstyr, samt løsninger for avfallssug. Utbygger/huseier som må bekoste utstyret innenfor de rammer IØRs styre har vedtatt.

- Bunnstømte containere for å håndtere avfallet fra ca. 25 boenheter pr. enhet blir plassert ut som erstatning for hver abonnents avfallsbeholdere. Dette har vist seg å være en god løsning for både nye og eksisterende boligområder. Det er til tider vanskelig for IØR å finne egnede plasser for utstyret, og vi er i dialog med grunneiere og eierkommuner om dette.
- Bunnstømte fellesløsninger utstyres med sensor for å kunne optimalisere tømmefrekvenser og på sikt redusere kostnader og utslipp.
- Færre enkeltbeholdere og sensorer vil medføre
 - Utslippsreduksjon
 - Kostnadsreduksjon
 - Økning av kapasitet for den enkelte abonnent
 - IØR vil i planperioden vurdere endrede tømmefrekvenser på enkelte avfallsfraksjoner for å redusere kostnader og utslipp.

3.2 Innsamling

Innsamlingskontrakten har en årlig utgift på over 37,5MNOK kroner og utgjør en vesentlig del av renovasjonsgebyret. Utgiftene har økt mer enn prisstigningene siste år, bla. grunnet økte kostnader for flere fellesløsninger og ekstra tømminger på grunn av vær- og føreforhold. Dagens innsamlingskontrakt er gjeldende ut 2026. Kostnadsreduksjonen ved utstrakt bruk av fellesløsninger og sensorteknologi vil synliggjøres i neste kontraktsperiode. I planperioden bør det vurderes om innsamling skal gjøres i egenregi.

3.3 Gjenvinningsstasjoner

3.3.1 Status

Gjenvinningsstasjonen på Stegen hadde i 2023 ca. 40.000 besøkende.

Et av våre miljømål er å redusere andelen restavfall levert på gjenvinningsstasjonene, i 2023 var reduksjonen på 8,2%.

Krav i planperioden om innsamling av tekstilavfall vil gi økte kostnader av ukjent omfang, da det er usikkerhet rundt behandlingkostnader. Innsamling av tekstilavfall vil inntil videre skje som bringeordning.

Gjenvinningsstasjonen på Grensen fungerer greit i forhold til antall besøkende og er et populært tiltak for Markers befolkning. Økonomisk er driften lite lønnsom, men tiltaket bidrar til å nå utsorteringsmålene.

3.3.2 Planer

Gjenvinningsstasjonen er et viktig verktøy for å nå utsorteringsmålene. Dagens gjenvinningsstasjon er over 20 år gammel og bidrar ikke til optimal drift for å nå utsorteringskravene. Det er tidligere beskrevet alternative løsninger som vil bidra til økt

utsortering, reduserte kostnader og effektive løsninger. Det jobbes med kostnadsoverslag og prosjektering som beslutningsgrunnlag for en investeringsavgjørelse.

IØR vurderer nye metoder for å få inn grovavfall fra ytterområdene i våre eierkommuner. Utstrakt bruk av miljøbilen og mobile gjenvinningsstasjoner er alternativer som skal testes ut.

Kunderegistering ved gjenvinningsstasjonene vil bli innført i planperioden. Dette vil gi muligheter for bedre økonomistyring, datainnsamling og kundetilfredshet.

3.4 Intern håndtering

Med dette menes all virksomhet forbundet med håndtering av avfall på Stegen Avfallsanlegg inkludert drift av infrastrukturen. Kapittelet omfatter mottak og kontroll av diverse avfallsfraksjoner og drift av bygg og anlegg inkludert deponi. Det er etablert ny tilkomstvei til deponiområdene for å skille privat- fra næringskunder og for å øke trafikksikkerheten på Stegen. Omlastningshallen er ferdigstilles i overgang mellom forrige og gjeldende planperiode.

- **Omlasting.** Alt innsamlet husholdningsavfall blir omlastet i egnede containere før videretransport nedstrøms. For å optimalisere driften i omlastingshallen og på gjenvinningsstasjonen i planperioden vil det tas i bruk nye maskiner med mer miljøvennlig drivlinje.
- **Farlig avfall/EE-avfall.** IØR samarbeider med Fortum Waste Management AS om mottak og behandling av farlig avfall. For å ta hånd om økte mengder er det påkrevet med nytt bygg for mottak og mellomlagring av farlig avfall. Et slikt bygg kan kombineres med mottak av EE-avfall. Ved å samle disse mottakene får vi en bedre samordning av ressursene.
- **Deponidrift.** RØ leier deponiareal av IØR og deponerer og mellomlagrer både rene og lettforurensede masser på Stegen. Det tas imot og deponeres ordinært inert avfall fra både husholdning og næring. IØR skal hindre at ulovlig avfall blir deponert og har derfor endret rutinene for internkontroll. RØ drifter deponi med bakgrunn i IØRs tillatelse og skal følge IØRs internkontrollsystem og regelverk for deponi.
- **Deponigass.** Deponiet utvikler mindre gass av allerede deponert avfall. Gassen benyttes til intern oppvarming av kontor/verksted. Tidligere bruk av gass til oppvarming av bakken på gjenvinningsstasjonen er avvirket på grunn av betydelig investeringsbehov for vedlikehold.
- **Overvann/sigevann.** IØR er forpliktet til å ha kontroll over sigevannsmengder som føres til Indre Østfold kommunes renseanlegg. IØR har anlagt overvannsledninger for å ta hånd om overflatevannet fra tette flater på avfallsanlegget. Problemet er ved store nedbørmengder (ekstremvær) er at overvannssystemet ikke har tilstrekkelig kapasitet til å håndtere overvann og dette føres dermed over i sigevannet. I forbindelse med utbygging av Stegen vil omorganisering av overvann fra sigevann ha høy prioritert.

3.5 Behandling

IØR sørger for at alt innsamlet avfall fra husholdninger behandles iht gjeldende regelverk. Det være seg ombruk, materialgjenvinning, energigjenvinning og deponering.

3.6 Organisasjon/Kundebehandling/Service

Kapitlet omfatter organisering av selskapet og omfatter personalressurser, samt innkjøpte tjenester. Mål i virksomhetsstrategien er relatert til dette kapitlet.

3.6.1. Organisasjon

IØR jobber kontinuerlig med å bygge en organisasjon som skal tilfredsstillе de minimumskravene selskapet er satt til å gjennomføre, og for å møte dagens og fremtidig varslede krav til tjenesten. Administrasjonen er fortsatt underbemannet og overarbeidet og er meget sårbar over for oppsigelser og langtidsfravær. Høy snittalder gjør at det må planlegges for nyansettelser og kompetanseplanlegging, og det må påregnes økte lønnskostnader i forbindelse med kompetanseoverføring i planperioden. Forvaltningsrevisjonsrapporten og arbeid med omorganisering av konsernet er ekstremt tidkrevende, og konklusjonen av disse prosessene er avgjørende for hvordan organisasjonen ser ut i 2025 og fremover. Styret vil tidlig i planperioden presentere ressurs- og kompetansebehovet i selskapet for eierne som egen representantskapssak.

Kompetansebehov

IØR har pr i dag 26,7 årsverk hvorav 10,8 i administrative stillinger. De allerede vedtatt økte lønnsrammene, rep. skapsak 18/23, som omfatter 3 stillinger er ikke iverksatt da det ikke er tilstrekkelige kontorfasiliteter til tiltenkte ressurser og med bakgrunn i den pågående prosessen med organisering av konsernet vil kunne påvirke ressursbehovet. De videreførte budsjetterte kostnadene på 3,5MNOK omhandler kompetanse innen digitalisering, renovasjon og administrasjon. Behovet for stillingene er fortsatt til stede og vil ikke bli besatt på nåværende tidspunkt med bakgrunn i pågående arbeid med konsernstruktur og manglende fasiliteter. IØR foreslår at stillingene videreføres i planperioden. Dette vil ikke påvirke gebyrfastsettelsen basert på det fremlagte budsjettet, da overskuddet av ubenyttet lønnskostnad vil bli tilbakeført det negative selvkostfondet.

Det er i 2024 ferdigstilt arbeid med ressurs - og kompetanse kartlegging av The Assessment Company. Rapporten viser at IØR har kompetansemangler innen områdene digitalisering, renovasjon og kommunikasjon.

Tilførsel av overnevnte kompetanse vil redusere behovet for innleide og kjøpte tjenester samt redusere kostnader på sikt ved at tjenesten blir effektivisert.

Den digitale utviklingen innen bransjen går raskt og IØR jobber for å tilføre rett kompetanse og systemer for å nå de skjerpede kravene.

IØR har i forrige planperiode tilført kompetanse innen forvaltning og renovasjon. Dette viser seg kun å delvis dekke dagens ressursbehov.

I forrige planperiode er det innført nytt økonomisystem som tas i bruk i oppstarten av denne planperioden. Dagens systemer møter ikke behovet for samhandling med nye systemer og mangel på kompetanse og ressurser innen fagfeltet viser et stort behov for modernisering og endrede prosesser. Det er trolig at nye økonomisystemer vil kunne begrense behovet for ytterligere personell innenfor økonomi.

Etter overtakelse av utfaktureringen fra IØK ser vi behov for en administrativ stilling som skal ivareta håndtering av kommunalt næringsavfall og knytningen mellom økonomi- og renovasjonssystem. Denne stillingen vil avlaste for fremtidige oppgaver hvis Skiptvet kommune også overlater ansvaret for utfakturering til IØR.

3.6.2 Kundeavdeling

Det er innhentet ekstern kompetanse for å kunne tilfredsstillere minimumskravene IØR er pålagt for kommunikasjon. IØR har ikke kommunikasjonskompetanse utover drift av hjemmeside og dagens appløsning.

- Det jobbes med utvikling av en kommunikasjonsstrategi som baserer seg på de ressurser vi har. Dette er ikke tilfredsstillende for å nå ut til innbyggerne slik at vi kan bidra til å nå utsorteringskravene. Det vil stilles høye krav til innsamling av data for på sikt å kunne redusere kostnader og effektivisere tjenesten.
- Ny appløsning med mulighet for kommunikasjon med abonnenter er ennå ikke tatt i bruk p.g.a. manglende ressurser til å iverksette dette. Nytt saksbehandlingssystem vil kunne benyttes til masseutsending av kommunikasjon.
- Det er i forrige planperiode innført nye saksbehandlingsrutiner for å tilfredsstillere krav til saksbehandling iht. forvaltningsloven. IØR har anskaffet nytt saksbehandlingssystem og gjennomført opplæring av saksbehandlere.

4. Økonomi

4.1 Økonomisk situasjon

Ved starten av inneværende planperiode er den økonomiske situasjonen til IØR svært anstrengt. Dette skyldes flere faktorer:

- Husholdning: Grunnet for lave gebyrer over tid er de negative selvkostfondene økende. Det betyr at IØR «låner ut» penger til innbyggerne. Dette synliggjøres i regnskapet som store fordringer (negative selvkostfond). Likviditeten til selskapet er tidvis svært anstrengt etter at IØR tok over fakturering fra IØK som gir store svingninger i kontantstrømmen. I budsjettåret 2025 og videre har man tatt hensyn til dette for å stabilisere gebyrøkningen og dekke inn fremførbare underskudd fra tidligere år.
- Kommunalt næringsavfall: Manglende avtaler for tjenester til som ikke leveres til markedsmessige korrekte priser gjør at inntektene på dette tjenesteområde går med negativt resultat. Tidlig i planperioden må eierne ta et valg på om IØR skal fortsette å levere denne tjenesten eller om den skal ut på anbud. Om IØR skal fortsette å levere denne tjenesten må IØR settes i stand til å levere en best mulig tjeneste til markedspriser.
- Næringsavfall: Et tjenesteområde med store underskudd. Dette påpekes blant annet i forvaltningsrevisjonsrapporten hvor det nevnes blant annet: Manglende utbetaling av utbytte i henhold til vedtak, manglende faktureringer og betalinger av tidligere års selvkostavregninger, ikke markedspriser på innkjørte avfallsmengder, manglende påslag på leverte tjenester fra IØR og uklart avtaleverk mellom selskapene.

Disse underskuddene har over tid medført at løpende drift i IØR har i noe grad vært finansiert av lånte midler og avsetninger til etterdriftsfond. I planperioden jobber IØR for at man så tidlig som mulig skal kunne lukke de avvikene som er påpekt i forvaltningsrevisjonsrapporten og drive i samsvar med konkurranselovgivningen.

4.2 Aktivitetsendringer

Andre driftskostnader er økt fra budsjett 2024 til budsjett 2025.

Dette kommer som følge av aktivitetsendringer innenfor noen kostnadsområder.

Tabellen under viser endringer i andre driftskostnader fra 2024 til 2025.

Summen av aktivitetsendringene gjenspeiler ikke den totale endringen i andre driftskostnader fra 2024 til 2025, men viser de største endringene som

medfører en aktivitetsendring. Denne summen er noe større fordi den ikke tar hensyn til de mindre endringene som går andre vei, altså hvor 2024 var høyere enn 2025

Andre driftskostnader

Budsjett 2024	74 098 503
Budsjett 2025	88 096 561
Endring fra 2024 til 2025	13 998 058

Type aktivitetsendring	2024	2025	Endring	Kommentar
Nedstrømsbehandling	19 707 623	24 445 000	4 737 377	Økte mengder avfall til utsortering gir høyere kostnader. Økt forbruk av poser og sekker
Leie av programvare	1 523 871	3 340 351	1 816 480	Økte lisenskostnader til bl.a. saksbehandlingsprogramvare
Driftsmateriell og arbeidsklær	307 329	829 500	522 171	Økt forbruk grunnet økt arbeidsmengde og slitasje
Vedlikehold bygg, utstyr og anlegg	2 963 017	4 960 000	1 996 983	Økt behov for vedlikehold av maskiner, bygg og anlegg grunnet alder og slitasje
Konsulenter	1 537 819	2 957 739	1 419 920	Økt behov for konsulentbistand ifm. De ulike prosessene som er igangsatt
Innleid personell	739 631	1 456 333	716 702	Budsjettall i 2024 for lavt, budsjett 2025 lavere enn 2024 prognose grunnet ansettelse av en tidligere innleid
IT kostnader	476 912	771 750	294 838	Økte lisenspriser, overgang til nytt ERP-system
Porto	7 774	1 300 000	1 292 226	Økte kostnader til utsending av fellesinfo til innbyggerne
Reklame- og annonsekostnad	950 000	2 000 000	1 050 000	Produksjon av fellesmateriale til innbyggerne
Avsetning etterdrift	500 000	544 731	44 731	Ny beregning av etterdriftskostnad deponi
Miljøskolen	0	168 000	168 000	IØR dekker reisekostnader for skolene t/r Stegen
Sum aktivitetsendring			14 059 428	Dette viser de største endringene som kan gjenspeiles i endret aktivitet

4.3 Gebyrfastsettelse

Renovasjonsgebyret vedtas av kommunestyrene, etter at representantskapet har vedtatt forslag lagt fram av IØR. Kostnadene som ligger til grunn for renovasjonsgebyret omhandler blant annet transporttjenester, lønnskostnader, driftskostnader, behandlingkostnader mv.

Basert på selvkostprinsippet fordeles disse kostnadene på antall abonnenter og utgjør til sammen renovasjonsgebyret. Dette omtales som refusjonspris, og var tidligere den summen IØR fakturerte direkte til sine eierkommuner pr abonnent. Kommunestyret valgte deretter å vedta om gebyret skulle ha påslag for kommunale behandlingstjenester, økes eller reduseres ift. refusjonsprisen. I begge tilfeller var det tidligere kommunene som opparbeidet et positivt eller negativt selvkostfond. Dette fondet var det opp til kommunene å ivareta etter eget regelverk, dvs. øke neste års gebyr for å dekke inn negativt fond eller redusere neste års gebyr for å redusere et positivt fond.

Inntektene på tjenesteområdet er tilpasset kostnadsnivået og hensiktsmessig disponering av selvkostfondet. Selvkostkalkylen tar sikte på å tilbakeføre årsresultat til abonnentene i løpet av 5 år for å overholde det overordnede kravet om at et selvkostresultat på tjenesten som helhet må være disponert innen fem år.

4.4 Refusjon

Konsulentselskapet Momentum har vurdert regnskapet for 2024 som innebærer et underskudd på kr. 14 969 478,- for husholdningsavfall i vårt selvkostregnskap. Momentum anbefalte en økning i refusjonsprisen i budsjettforslaget for 2024 til 4 298,-. Det foreslås å øke den med 21,5% til kr. 5 223,- for 2025 for gradvis å kunne redusere det negative selvkostfondet frem til 2028. Dette begrunnes med at i 2025 vil det fortsatt være ca. 2,2MNOK i selvkostfondet som er eldre enn 5 år og som da fortsatt ikke vil være dekket inn. Selv om prisoppgangen i samfunnet har blitt lavere er det fortsatt høye kostnader knyttet til innsamling og ulike vare- og tjenestekjøp. I tillegg kommer høye rentekostnader på lånene til IØR.

IØR har i prognose for 2024 økt det negative selvkostfondet til ca. 14,9MNOK og i budsjettet for 2025 er refusjonspris satt til kr. 5 223,- (inkl. Mva.) som er en økning på 21,5% fra 2024.

Snittprisen for renovasjonsgebyret i våre eierkommuner var i 2024 kr 4 298,- (inkl. Mva) noe som er 12% lavere enn landsgjennomsnittet på kr. 4 818,- (inkl. mva). Dette utgjør en differanse på 520,- (inkl. Mva) i positiv favør for våre abonnenter.

Utvikling i gebyr sett mot landsgjennomsnitt (inkl. Mva)

2022	% økning	2023	% økning	2024	
4136	7,66	4453	8,20	4818	Landsbasis
3333	18,96	3965	8,40	4298	IØR
-803		-488		-520	Differanse

4.5 Fakturering

Vi fakturerer i dag kundene både i Indre Østfold og Marker direkte. Det ligger i sakens natur at IØR på sikt overtar faktureringen for Skiptvet, da dette vil gi likt tilbud og like kostnader til alle abonnenter hos IØR.

Utvikling Selvkostfond pr eierkommune

	2023	2024	2025
Indre Østfold	-12 232 896	-12 594 673	-6 955 500
Marker	-960 979	-1 215 729	-628 545
Skiptvet	-1 055 354	-1 159 076	-107 121
Totalt	-14 249 229	-14 969 478	-7 691 166

Selvkostfond (Tall fra Momentum)				
	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	-14 969 478	-7 691 166	-3 414 613	-951 765
-/+ bruk av/avsetning til selvkostfond	7 705 200	4 484 698	2 545 734	798 308
+/- Kalkulert renteinntekt / rentekostnad selvkostfond	-426 888	-208 145	-82 886	-21 607
Selvkostfond 31.12	-7 691 166	-3 414 613	-951 765	-175 064

4.6 Fritidsboligrenovasjon

Innsamling av avfall fra ca. 2.300 fritidsboliger er priset til 75% av ordinær renovasjonsavgift. Vi ser nå en helt annen bruk av fritidsboliger, spesielt i fra 2020. Tidligere ble avfallet innsamlet i sommersesongen (vår, sommer og høst), nå er det etter behov også for resten av året.

Overtakelsen fra IØK har medført ytterligere kostnader med innsamling av grovavfall fra fritidsboliger i IØK som må dekkes inn i sammenheng med gebyret til fritidsboliger. Det jobbes med å legge til rette for forbedrede fellesløsninger og reduserte innhentingskostnader for fritidsboliger.

5. Fremtidige investerings- og kompetansebehov

Dette kapittelet omfatter langtidsinvesteringer i og utover planperioden. Investeringene er nødvendige for å på sikt å kunne;

- Tilfredsstill miljø- og generelle lovkrav
- Redusere driftskostnader
- Bidra til at eierkommunene oppnår samfunnets krav innen miljø- og utsorteringsmål
- Løfte IØR til en profesjonell og troverdig aktør

5.1 Gjenstående investeringsrammer

I selskapsavtalen er det bevilget en låneramme på 100MNOK. For å tilfredsstill dagens og fremtidige krav antar IØR at lånerammen må økes i planperioden.

IØR har pr 01.09.2024 et restlån på kr. 51.937.500,- . Investeringer fra 2020 og frem til i dag er finansiert av vedtatt låneopptak (Representantskapsak 6/20). IØR tok i 2024 opp lån innenfor gitt vedtak for å ferdigstille ny omlastningshall.

Som nevnt i punkt 4.1 er kostnadene for å tilfredsstill blant annet miljøtiltak midler som skulle tilkommet IØR i form av utbytte fra datterselskap, riktig markedsmessig prising av innkjørte avfallsmengder, pålagte deponiavgifter og innbetaling av avregninger fra selvkostmodellen. Disse kostnadene er dekket av opplånte midler tiltenkt vedtatte investeringer.

Som eksempel har IØR i perioden 2019-2020 benyttet de avsatte midlene til pålagte forpliktelser for etterdrift av deponiet på 19 MNOK til miljøtiltak og drift.

Dette innebærer at i tillegg til låneopptak for ny omlastningshall må det tas opp ytterligere lån for å finansiere ny gjenvinningsstasjon. Det er i tidligere planperiode vedtatt en investering knyttet til oppgradering av eksisterende gjenvinningsstasjon på 15MNOK som nå er endret til ny gjenvinningsstasjon, se pkt om gjenvinningsstasjon og tabell i investeringsbudsjett.

Eierkommunene har hatt som hovedstrategi at renovasjonsavgiften skal være under landsgjennomsnitt og vi skal ligge i toppskiktet mht. til kundetilfredshet. Benchmarking utført i 2024 med tall fra 2023 viser at denne strategien ikke er mulig å oppnå.

Investeringene vil påvirke driftsutgiftene, men ved endrede prosesser vil det antas at driftsutgiftene kan reduseres i motsetning til å økes.

Administrasjonsbygg

For at eierkommunene skal kunne utnytte IØR til å nå miljøkravene, optimalisere drift, og ha den kompetansen et renovasjonselskap minimum bør inneha er det et absolutt behov for å kunne investere i nytt administrasjonsbygg.

Dagens bygningsmasse har ikke tilstrekkelige kontorplasser til dagens ansatte eller det fremtidige personellbehovet. Administrasjonsbygget oppfyller heller ikke lovkravene til arbeidsmiljø eller universell utforming. IØR er pr definisjon en offentlig virksomhet og kan pr i dag ikke verken ansette eller ta imot kunder med bevegelsesutfordringer.

Utover dette tilfredsstiller dagens bygningsmasse ikke kravene til garderobe og sanitærforhold for konsernet. Det er i 2024 gjennomført bygg- og branntekniske tilstandsanalyser som konkluderer med et betydelig oppgraderingsbehov for å tilfredsstille minimumskravene.

Nytt administrasjonsbygg kan også ivareta RØ sitt behov for kontorlokaler, samt kommunenes ansvar for ombruk og gjenbruk i form av en gjenbruksbutikk.

Det ansees som første prioritet å vedta investering til nytt administrasjonsbygg sammen med ny gjenvinningsstasjon.

Ny gjenvinningsstasjon

En ny gjenvinningsstasjon vil kunne bidra til økt utsortering og til å nå målene eierkommunene er pålagt. En mer oversiktlig og gjennomtenkt gjenvinningsstasjon vil forenkle levering av avfall, forbedre utsorteringen og kunne bidra til reduserte driftskostnader. I tillegg til forbedret mottakskontroll og økt trafiksikkerhet.

Videre vil en ny gjenvinningsstasjon endre prosessene for etterbehandling og omlastning av avfallet. Ved å detaljplanlegge omlastning av avfallet vil IØR kunne redusere driftskostnader til

maskiner og personell. Ved å gå over fra omlastning med hjullaster til nye større containere tilpasset lastebil med krok vil kostnadene til drift og personell reduseres kraftig. Endringer i maskinparken vil redusere CO2 utslipp drastisk.

En ny gjenvinningsstasjon vil kunne bygges sammen med nytt administrasjonsbygg og med dette redusere både tid og kostnader i prosjekterings- og byggeperioden. Det er tidligere utarbeidet tegninger og grove kostnadsoverslag for disse prosjektene.

Felles for begge prosjekter

Det er satt av 2 MNOK for hver av prosjektene, både nytt adm.bygg og til ny gjenvinningsstasjon i 2025 til forprosjekter. Dette omfatter innhenting av oppdaterte kostnadsoverslag, identifisering av usikkerhetsmomenter, utarbeidelse av til skisseprosjekt for tiltenkt bygg og planverk. Disse forprosjektene vil i utgangspunktet ikke igangsettes før OPS er ferdig utredet og avgjort, ettersom konsekvensen av denne avgjørelsen vil være av betydning for prosjektene. Investeringsprosjektene skal ikke igangsettes før det er fattet vedtak i representantskapet, ref. sak 18/23 pkt 2.

Styret vil fremlegge sak for representantskapet tidlig i planperioden om resultat av forprosjektene.

På sikt vil begge prosjektene, nytt adm. Bygg og ny gjenvinningsstasjon, bli behandlet som ett prosjekt da ny gjenvinningsstasjon bør bygges samtidig med administrasjonsbygg. Disse prosjektene må sammen ansees som første prioritet.

	Investeringsbudsjett				
	2025	2026	2027	2028	2025-2028
Nytt Administrasjonsbygg	2 000 000	18 700 000	18 700 000	16 700 000	56 100 000*
Ny gjenvinningsstasjon	2 000 000	4 300 000	4 300 000	2 300 000	12 900 000
Sikring	3 000 000				3 000 000
Renovasjonssystemer	1 200 000				1 200 000
Renseanlegg	???	???	???	???	???
Sum investeringer i anleggsmidler	8 200 000	23 000 000	23 000 000	19 000 000	73 200 000

*Økonomi- og handlingsplanen skal ta inn over seg alle tenkte investeringer i planperioden. Tallene baserer seg på grove kostnadsoverslag for å gi et estimat som beslutningsgrunnlag før forprosjekt igangsettes.

5.2 Digital utvikling

I forrige planperiode er de vedtatte rammer for nytt økonomisystem iverksatt for å effektivisere, automatisere, oppfylle lovkrav og styrke IØRs oversikt og styring av selskapet økonomi.

5.2.1 Renovasjon

I forrige planperiode er de vedtatte rammer for nye renovasjonssystemer iverksatt for å ivareta:

- Avvikshåndtering
- Feltverktøy for registrering og kartlegging av utstyr og leveranser hos abonnentene, for korrekt gebyrsetting og planlegging av tjenesten.
- System for å tilrettelegge for utvidet differensiering av gebyr.

5.3 Finansiering

5.3.1 Gebyrøkning

Investerings- og ressursbehovene kan dekkes inn ved gebyrøkning.

Ved å øke gebyret til landsgjennomsnittet vil dette basert på 2024 tall utgjøre en økning på gebyret med 416,- kroner pr abonnent. Dette vil ved 25000 abonnenter utgjøre en årlig økning på 10,4MNOK.

IØR anbefaler en ekstern gjennomgang og detaljanalyse av investeringsbehovene for å identifisere usikkerhet og risiko.

5.3.2 Endret betalingsløsning for gjenvinningsstasjoner

Endring i betalingsløsninger for besøkende på gjenvinningsstasjonen etter modell fra andre IKS vil kunne øke inntektene. Ved å ta betalt pr besøk differensiert pr kjøretøytype vil utregninger basert på modell fra FolloRen øke inntektene med mellom 50-75%. Dagens betalingsløsning på Stegen er pr. kilo levert prissatt avfall. Det tas imot avfallstyper som skal være gratis å levere, men hvor etterbehandlingen pr i dag dekkes av renovasjonsgebyret. Ved å innføre ny løsning vil behandlingstkosten bli dekket av inngangsprisen. Dette samsvarer med praksisen om at forurenser betaler og vil oppleves mer rettferdig.

Dagens inntekter fra gjenvinningsstasjonen beløper seg på ca. 3,4 MNOK med ca. 40000 besøkende. Endring som beskrevet, basert på fordelingsnøkler fra FolloRen og 40000 besøkende, vil gi en økning i inntektene på ca. 2,2 MNOK med en gjennomsnittspris på kr 130-, pr besøkende

Det bør vedtas en ny prismodell for brukerbetaling på gjenvinningsstasjonene i planperioden.

5.4 Lån

5.4.1 Utbetalingsbudsjett

Investeringene kommer på forskjellige tidspunkt i perioden og det vil være mest hensiktsmessig å få utbetalt lånene etter hvert som prosjektene drives fremover. Dette for å ikke betale renter av en betydelig opplånt kapital og for å unngå at opplånte midler går til andre løpende driftskostnader.

5.4.2 Minimumsavdrag

Iht. Forskrift om minimumsavdrag på lån for kommuner og fylkeskommuner mv. skal IØR fra 2025 beregne og betale et minimumsavdrag på lånegjelden. Dette gjøres med bakgrunn i veilederen til forskriften og skal gjøres årlig. Hensikten med forskriften er å følge det finansielle ansvarsprinsipp, de som bærer nytte av investeringen må også bære utgiftene. Fordi IØR følger regnskapsloven, vil ikke dette få noen konsekvenser i resultatregnskapet eller budsjettet. Dette fordi IØR ikke kostnadsfører avdrag på lån. Derimot får dette stor påvirkning på likviditeten fordi det er et ekstra avdrag som skal betales.

5.4.3 Oversikt over samlet gjeldsbyrde i planperioden og utgifter til renter og avdrag

For å kunne gjennomføre de store investeringene må det foretas låneopptak. Hvis låneopptakene fordeles utover byggeperioden vil vi få denne lånesituasjonen i planperioden. Den øverste tabellen viser dagens situasjon, den nederste viser dagens lånesituasjon sammen med opplåning til nye investeringer med dagens lånebetingelser. I tillegg vil det komme beregning og betaling av minimumsavdrag årlig.

Lånekostnader i perioden				
	2025	2026	2027	2028
IB lån	51 337 500	49 012 500	46 687 500	44 362 500
Sum avdrag	2 325 000	2 325 000	2 325 000	2 325 000
UB lånesaldo	49 012 500	46 687 500	44 362 500	42 037 500
Renter	1 681 269	1 595 965	1 508 965	1 423 718

Opplåning til investeringer				
	2025	2026	2027	2028
IB lån	51 337 500	56 987 500	79 987 500	102 987 500
Ny opplåning	8 200 000	23 000 000	23 000 000	19 000 000
Sum avdrag	2 550 000	3 130 000	3 705 000	4 180 000
UB lånesaldo	56 987 500	79 987 500	102 987 500	121 987 500
Renter	3 199 063	4 329 419	5 461 915	6 386 757

6. Økonomisk oversikt i planperioden

Tabellen under viser en samlet oversikt over regnskapet ved utgangen av juni 2024, budsjett for 2024/2025 og en økonomisk plan for perioden 2026-2028. Denne tabellen er en samlet oppstilling over innholdet i denne planen.

Budsjett 2024 er i henhold til vedtatt budsjett.

Når det gjelder Økonomi- og handlingsplan 2026 til 2028 er dette prognoser for planperioden. Dette henter tall fra selvkostmodellen, men slått sammen til å vise hele driften for IØR. Dette gjelder da husholdning, næring (består av RØ og annen næring) og offentlige bygg. For å vise et så

korrekt bilde som mulig basert på hvilke investeringer IØR ser som nødvendige i perioden er inntektssiden og kostnadssiden tilpasset behovet for investeringer og finansieringen av dette.

Salgsinntektene baserer seg på en generell prisøkning i tillegg til at avdrag på nye låneopptak må betales for å kunne investere. Noen inntektsområder har økt i budsjettet for 2025 for å sørge for korrekt markedsmessig prising på næringsavfall som leveres inn på området. Andre driftsinntekter inneholder også avregninger som gjelder RØ og korrigeringer av disse.

Finanskostnadene er her rentekostnader på lån som IØR trenger å ta opp for å finansiere investeringene. Disse rentekostnadene er en sammenslåing av eksisterende lån og nye lån.

Anbefalt gebyr er basert på beregninger av fremtidige investeringer i selvkostmodellen og hvor mye avdrag på nye lån vil utgjøre. Dette vil gi en forholdsvis stor økning første året i perioden, men relativt små i de påfølgende årene. Denne gebyrfastsettingen vil også bidra til å redusere det negative selvkostfondet. Dette vil bli gjort over flere år, men den forholdsvis store økningen for 2025 er nødvendig for å dekke inn så mye som mulig av underskuddet som vil være over 5 år i 2025. De påfølgende årene i planperioden vil økningen være minimal, samtidig som det fremførte underskuddet blir redusert.

Basert på dette oppsettet vil IØR kunne levere resultater som viser en sunn drift innen tjenesteområdet husholdning. Det er knyttet stor usikkerhet innen tjenesteområdet næring da det er ulik oppfatning av utbetaling av utbytte og innbetaling av avregninger etter selvkostmodellen. Dette påvirker handlingsrommet i forhold til miljøtiltak, sikre innskudd til etterdriftsfondet og avslutningskostnader for deponi mv.

	Regnskap 2024	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk. Plan 2026	Øk. Plan 2027	Øk. Plan 2028
DRIFTSINNEKTER						
Salgsinntekter	-50 273 885	-49 193 818	-119 991 154	-119 991 154	-119 991 154	-119 991 154
Andre driftsinntekter	-5 042 826	-3 914 065	-7 431 199	-7 431 199	-7 431 199	-7 431 199
Sum driftsinntekter	-55 316 711	-53 107 883	-127 422 353	-127 422 353	-127 422 353	-127 422 353
DRIFTSKOSTNADER						
Lønnskostnader og sosiale utgifter	9 625 499	12 440 286	26 092 806	26 092 806	26 092 806	26 092 806
Avskrivninger	3 195 111	3 809 173	7 400 000	7 400 000	7 400 000	7 400 000
Annen driftskostnad	37 289 848	37 049 251	88 096 561	88 096 561	88 096 561	88 096 561
Sum driftskostnader	50 110 458	53 298 710	121 589 367	121 589 367	121 589 367	121 589 367
DRIFTSRESULTAT	-5 206 253	190 827	-5 832 986	-5 832 986	-5 832 986	-5 832 986
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER						
Finansinntekt	0	-135 144	0	0	0	0
Finanskostnad	827 109	854 309	3 199 063	4 329 419	5 461 915	6 386 757
Netto finansposter	827 109	719 165	3 199 063	4 329 419	5 461 915	6 386 757
Ordinært resultat før skattekostnad	-4 379 144	909 992	-2 633 923	-1 503 567	-371 071	553 771
Skattekostnad på ordinært resultat						
ÅRSRESULTAT	-4 379 144	909 992	-2 633 923	-1 503 567	-371 071	553 771
Anbefalt gebyrsats		4 298	5 223	5 261	5 361	5 458
Endring foregående år i %		8,4%	19,6 %	0,7 %	1,9 %	1,8 %